

ERASMUS+ 2022-3-HR01-KA210-YOU-000101382

„Kreni na zeleno...”

Anketni upitnik „Imate li zeleni ured?”

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH) u partnerstvu s Nacionalnom organizacijom osoba sa invaliditetom Srbije (NOOIS), Pravobraniteljem za osobe s invaliditetom (POSI) i Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih (HSGN) provodi Erasmus+ projekt Kreni na zeleno... Projekt se provodi s ciljem suradnje koja pridonosi važnosti zaštite okoliša i ublažavanju klimatskih promjena koji su istaknuti u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine.

Jedna od aktivnosti projekta je Kampanja „Zazelenimo urede udruga osoba s invaliditetom“ u okviru koje je u veljači 2023. proveden anketni upitnik među udrugama osoba s invaliditetom pod nazivom „Imate li zeleni ured?“. Cilj ankete bio je ispitati koliko udruge osoba s invaliditetom u svakodnevnom radu primjenjuju načela ekološki odgovornog poslovanja.

Anketni se upitnik sastojao se od 37 pitanja i proveden je među udrugama osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji.

U nastavku su rezultati provedene ankete.

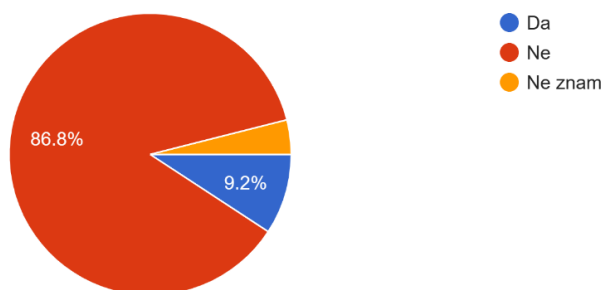
Rezultati Ankete provedene na području Republike Hrvatske

U Republici Hrvatskoj anketu je ispunilo 76 ispitanika, zaposlenika udruga osoba s invaliditetom. Što se tiče ukupnog broja zaposlenih u udruzi (bez osoba koje pružaju uslugu osobne asistencije, pomoći u kući i pomoćnika u nastavi) najviše (43,4 %) ispitanika radi u udruzi koja broji do tri zaposlene osobe. Iduće su po zastupljenosti udruge s četiri do šest zaposlenih (19,7 %). Jednak broj ispitanika (15,8 %) zaposlen je u udrugama sa sedam do deset i više od 15 zaposlenih, dok je najmanje (5,3 %) ispitanika zaposleno u udrugama s 11 do 15 zaposlenih.

Nešto više od tri petine (60,5 %) ispitanika smatra da se u udruzi pridaje mala važnost očuvanju okoliša/održivosti na poslu, odnosno da se razmišlja o okolišu, ali bi se moglo učiniti više. S druge strane, 39,5 % ispitanika drži kako se u udruzi ovim pitanjima pridaje puno važnosti, odnosno da se primjenjuje „zelena politika“. Svi ispitanici osim jednog smatraju kako svojim ponašanjem mogu utjecati na smanjenje potrošnje energije u uredu, dok velika većina (93,4 %) smatra da bi općenito mogli učiniti više za okoliš. Svega dva ispitanika navela su kako u njihovoj udruzi postoji osoba odgovorna za „zelena pitanja“. Nešto manje od jedne desetine (9,2 %) ispitanika navelo je kako u njihovoj udruzi postoje pisana pravila/smjernice za smanjenje potrošnje energije promjenom ponašanja, 86,8 % navodi kako one ne postoje, dok ih 3,9 % ne zna.

6. Postoje li u Udruzi pisana pravila/smjernice za smanjenje potrošnje energije promjenom ponašanja?

76 responses

Odgovori ispitanika sugeriraju kako u 18,4 % ureda udruga postoje vidljivi plakati/naljepnice za podizanje svijesti o recikliranju, 10,5 % vidljivi plakati/naljepnice za podizanje svijesti o štednji energije i 3,9 % vidljivi plakati/naljepnice za podizanje svijesti o

štednji vode. Vezano uz odvajanje otpada u uredu u kojemu ispitanici rade, rezultati pokazuju kako se najviše odvaja papir (93,4 %). Slijede plastika (89,5 %), toneri (73,7 %), baterije (68,4 %), staklo (63,2 %) i biootpad (28,9 %), a u 1,3 % slučajeva odvaja se miješani komunalni otpad i elektronički otpad kao objedinjene kategorije, zasebno i električni i elektronički otpad kao objedinjene kategorije. Također, rezultati pokazuju kako se u 1,3 % slučajeva ne odvaja ništa od navedenog.

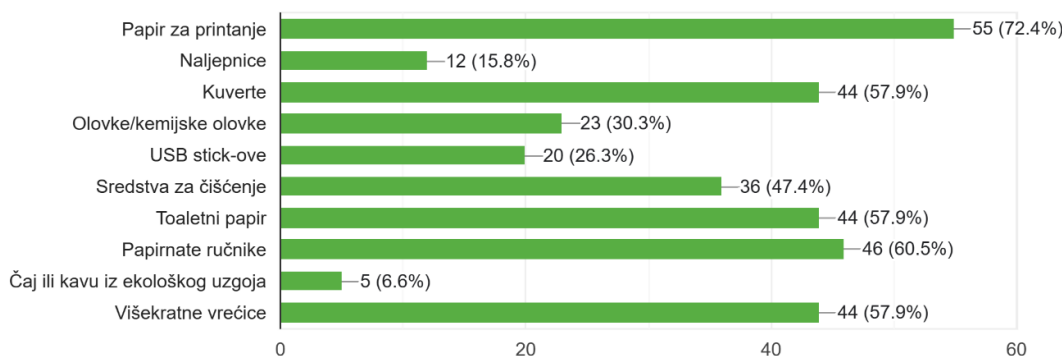
Više od tri petine (63, 2 %) ispitanika ističe kako se u blizini njihovog ureda nalaze spremnici za reciklažni otpad, 31,6 % ih navodi kako to nije slučaj, dok 5,3 % ne zna takvu informaciju. U nešto više od polovice udruga (52,6 %) koriste se usluge licenciranih i odgovarajućih organizacija za odlaganje štetnog i opasnog otpada.

Što se tiče svrhe recikliranja na poslu, u najvećoj se mjeri (94,7 %) ova aktivnost provodi radi očuvanja okoliša. Slijede smanjenje nereda (59,2 %), djelovanje u skladu sa suvremenim trendovima (46,1 %), štednja novca (30,3 %), izvršavanje naloga poslodavca (3,9 %) i odgovornost prema Zemlji, odnosno osjećaj sreće koji ispitanici prilikom recikliranja osjećaju (1,3 %). Također, 1,3 % ispitanika ističe kako ne provode recikliranje iz razloga što objekt u kojemu se nalaze nije osigurao spremnike za recikliranje. Vezano uz prakse koje se provode u udrugama, najzastupljenija (89,5 %) je praksa recikliranja, odnosno odlaganja predmeta poput papira, plastike i stakla u kantu za recikliranje. Zatim slijede kupovina stvari koje su prijeko potrebne i odgovorno kupovanje kada je to moguće (85,5 %), davanje prednosti višekratnim proizvodima u odnosu na jednokratne (64,5 %) i smanjivanje količine otpada koji ide na odlagalište pronalaženjem alternativnih načina zbrinjavanja predmeta, primjerice tako da se daju nekome drugom ili poprave (44,7 %). Više od polovice ispitanika (52,6 %) kupuje ekološki prihvatljive proizvode uvijek kada je to moguće, 32,9 % to čini ponekad i 13,2 % često, dok samo jedan ispitanik takvu kupnju ne obavlja nikad. Na radnom se mjestu od ekološki prihvatljivih ili zelenih proizvoda redovito najviše (72,4 %) koristi papir za printanje. Slijede papirnati ručnici (60,5 %), u jednakom postotku (57,9 %) kuverte, toaletni papir i višekratne vrećice, sredstva za čišćenje (47,4 %), olovke/kemijske olovke (30,3 %), USB stick-ovi (26,3 %), naljepnice (15,8 %) i čaj ili kava iz ekološkog uzgoja (6,6 %).

16. Koje ekološki prihvatljive ili zelene proizvode redovito koristite na radnom mjestu (moguće je odabrati više odgovora)?

76 responses

Vezano uz pojedinačne prakse, ispis (printanje) smanjuje se u 84,2 % slučajeva uvijek kada je moguće, 10,5 % često i 5,3 % ponekad. Tri četvrtine (75 %) ispitanika navodi kako se ispisuje/kopira dvostrano (dvije stranice na jedan list) uvijek kada je moguće, 13,2 % često, 10,5 % ponekad i 1,3 % nikad. Vezano uz korištenje višekratnih tanjura, šalica i pribora za jelo za vrijeme boravka na poslu, pokazuje se kako se u 71,1 % slučajeva to čini uvijek kada je moguće, 19,7 % često, 5,3 % ponekad i 3,9 % nikad. Kod napuštanja ureda računalo se najčešće (84,2 %) isključuje uvijek kada je moguće, u 13,2 % slučajeva često i 2,6 % ponekad. Ostali se električni uređaji također najčešće (76,3 %) isključuju kada se ne koriste uvijek kada je moguće, zatim često (18,4 %) i ponekad (5,3 %). Kada nije potrebna, odnosno kada se ne boravi u prostoriji, rasvjeta se u 84,2 % slučajeva isključuje uvijek kada je moguće i 15,8 % često, dok se prilagođavanje temperature grijanja uzimajući u obzir potrošnju energije provodi u 69,7 % slučajeva uvijek kada je moguće, 26,3 % često i 3,9 % ponekad.

Prilikom organiziranja događanja, u slučaju cateringa, pokazuje se kako se u najvećoj mjeri (44,7 %) ne pazi na smanjivanje ponude proizvoda životinjskog podrijetla. Na tu se stavku pozornost obraća ponekad u 40,8 % slučajeva i potpuno u 14,5 %. Prilikom organiziranja događanja, u slučaju cateringa, u 39,5 % slučajeva ponekad se osiguravaju vegetarijanski ili veganski obroci, u 38,2 % to se čini uvijek i u 22,4 % to se ne čini. Polovica ispitanika (50 %) ističe kako ponekad daju prednost lokalnim dobavljačima sa zelenim politikama, 34,2 % navodi kako se to čini u potpunosti, a 15,8 % kako se to ne čini. U 72,4 % slučajeva, pokazuju rezultati, prilikom organiziranja događanja odabiru se lokacije koje pružaju najbolji javni pristupačni prijevoz, dok u 27,6 % javni prijevoz nije pristupačan. Više od polovice (56,6 %) ispitanika

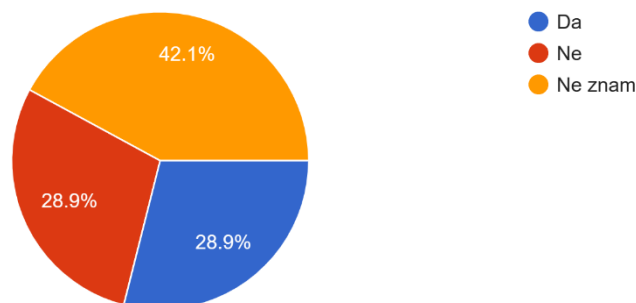

navodi kako se, kada je to moguće, nastoji koristiti alternativne mogućnosti održavanja sastanaka (video/telefonske konferencije) umjesto putovanja, u 35,5 % slučajeva to se čini ponekad i u 7,9 % to se ne čini. Pri kupnji novih proizvoda u 76,3 % slučajeva u obzir se uzima potrošnja energije i učinkovitost, u 14,5 % to se čini ponekad i u 9,2 % to se ne čini. Vežano uz servisiranje uredske opreme prema redovitom planu preporučenom od strane proizvođača, kako bi se osiguralo što dulje ispravno funkcioniranje i najviša moguća učinkovitost opreme, takva je praksa prisutna u 85,3 % slučajeva. Što se tiče korištenja pauze/stanke za vrijeme radnog vremena za odlazak u kratku šetnju ili neki drugi oblik tjelovježbe, najviše (43,4 %) ispitanika odgovorilo je kako navedeno prakticiraju ponekad. Uvijek kada je moguće do toga dolazi u 28,9 % slučajeva, nikad u 23,7 % i često u 3,9 %.

Ispitanici su naveli kako zaposlenici ureda u kojemu rade u najvećoj mjeri (80,3 %) na posao dolaze osobnim automobilom, zatim pješice (44,7 %), javnim prijevozom (38,2 %), biciklom/romobilom i sl. (21,1 %) i u jednakoj mjeri (1,3 %) prilagođenim kombi vozilom i tijekom kasnog proljeća, ljeta i rane jeseni biciklima. Više od polovice ispitanika (50,3 %) ima u blizini radnog mjesta mogućnost sigurnog ostavljanja bicikala/romobila, 28,9 % nema tu mogućnost, 10,5 % nisu do sada o tome razmišljali, dok ih 9,2 % navodi kako nemaju, ali razmišljaju o tome. Vežano uz pitanje smatraju li da je primjena „zelene politike“ u radu udruga opće prihvaćena, najveći broj ispitanika (42,1 %) odgovorio je kako ne zna, dok su u jednakom postotku (28,9 %) naveli kako navedeno smatraju ili ne smatraju.

34. Smatrate li da je primjena „zelene politike“ u radu udruga opće prihvaćena?

76 responses

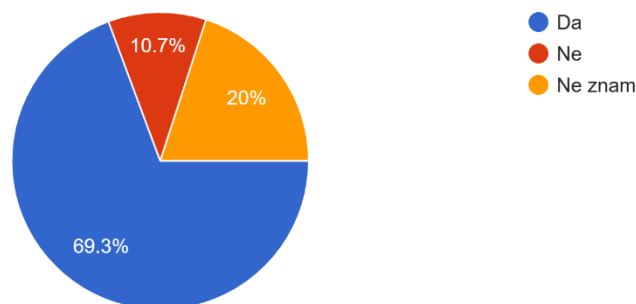
Vežano uz pitanje što bi djelovalo kao poticaj da se više razmišlja o okolišu u svakodnevnom radu, kao najzastupljeniji (52,6 %) odgovor ističe se kako bi to bili uvjeti u kojima bi recikliranje bilo jednostavnije. Slijede posjedovanje odgovarajuće opreme (48,7 %),

više vremena na raspolaganju (38,2 %), uvjeti u kojima bi navedena tema bila više zastupljena u medijima (34,2 %), postojanje više istraživanja o prednostima recikliranja (32,9 %), veća podrška kolega (14,5 %) i u jednakom postotku (1,3 %) bolje mogućnosti smještaja spremnika, veći poticaji i potpora lokalne zajednice, financijski poticaj države, lokalne i regionalne samouprave; mogućnost odlaganja otpada i blizina kanti za odgovarajući otpad. Isti postotak (1,3 %) vezan je uz odgovor kako se o okolišu u svakodnevnom radu u udruzi dovoljno razmišlja. Najveći broj (69,3 %) ispitanika smatra korisnim za rad u udrugama izdavanje priručnika o provođenju ekoloških i energetske učinku, 20 % izjasnilo se kako ne zna, dok ih 10,7 % navedeno ne smatra korisnim.

36. Smatrate li korisnim za rad u udrugama izdavanje priručnika o provođenju ekoloških i energetske učinku?

75 responses

Konačno, vezano uz poznavanje europskih strategija održivog razvoja i inicijativa u tom pogledu, rezultati sugeriraju kako je najprepoznatljiviji (61,8 %) Program održivog razvoja do 2030., nakon čega slijede Europski zeleni plan (36,8 %), u jednakom postotku (19,7 %) Europski propis o klimi, Strategija EU-a za biološku raznolikost do 2030. i Strategija „Od polja do stola“ i Strategija za održivu i pametnu mobilnost, Prema održivoj Europi do 2030. (17,1%), Akcijski plan za kružno gospodarstvo (14,5 %), u jednakom postotku (13,2 %) Ekološki akcijski plan i Akcijski plan za postizanje nulte stope onečišćenja, Europski klimatski pakt: uključivanje građana, zajednica i organizacija u borbu protiv klimatskih promjena i izgradnju zelenije Europe (11,8 %), Novi europski Bauhaus (5,3 %) i Europska industrijska strategija (2,6 %). Nešto više od jedne petine (21,1 %) ispitanika odgovorilo je kako nisu upoznati s jednom od ponuđenih strategija i inicijativa.

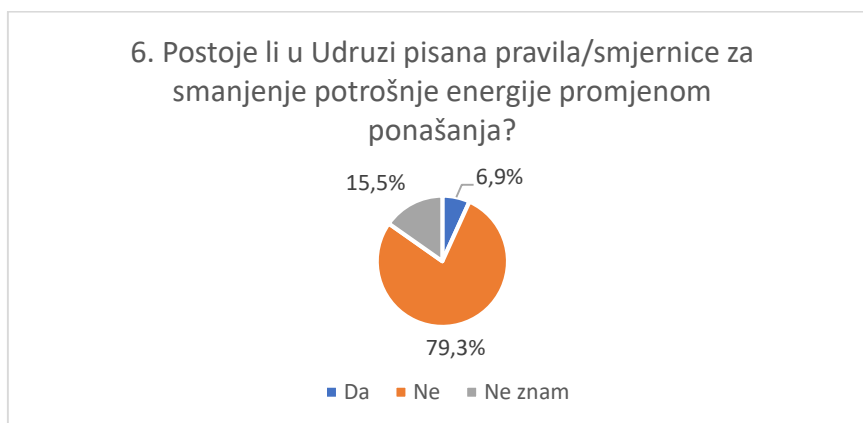

Rezultati Ankete provedene na području Republike Srbije

Anketni upitnik na području Republike Srbije ispunilo je 58 ispitanika, zaposlenika udruga osoba s invaliditetom. Što se tiče ukupnog broja zaposlenih u udruzi (bez osoba koje pružaju uslugu osobne asistencije, pomoći u kući i pomoćnika u nastavi) najviše (81 %) ispitanika radi u udruzi koja broji do tri zaposlene osobe. Iduće su po zastupljenosti udruge s četiri do šest zaposlenih (12,1 %) i sa sedam do deset zaposlenika (10,3 %).

Nešto više od tri četvrtine (75,9 %) ispitanika smatra da se u udruzi pridaje mala važnost očuvanju okoliša/održivosti na poslu, odnosno da se razmišlja o okolišu, ali bi se moglo učiniti više. S druge strane, 25,9 % ispitanika drži kako se u udruzi ovim pitanjima pridaje puno važnosti, odnosno da se primjenjuje „zelena politika“. U jednakom postotku (94,8 %) ispitanici smatraju kako svojim ponašanjem mogu utjecati na smanjenje potrošnje energije u uredu, kao i da bi općenito mogli učiniti više za okoliš. Gotovo devet desetina ispitanika (89,7 %) navelo je kako u njihovoj udruzi ne postoji osoba odgovorna za „zelena pitanja“. Svega 6,9 % ispitanika navelo je kako u njihovoj udruzi postoje pisana pravila/smjernice za smanjenje potrošnje energije promjenom ponašanja, 79,3 % navodi kako one ne postoje, dok ih 15,5 % ne zna.

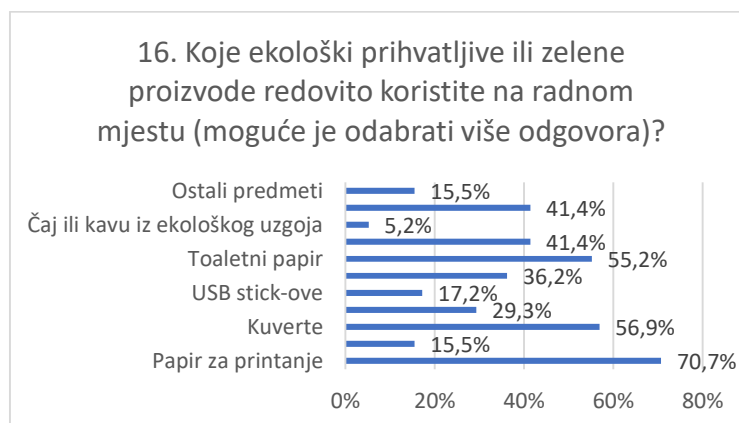
Odgovori ispitanika sugeriraju kako u 29,3 % ureda udruga postoje vidljivi plakati/naljepnice za podizanje svijesti o recikliranju, 10,3 % vidljivi plakati/naljepnice za podizanje svijesti o štednji energije i 12,1 % vidljivi plakati/naljepnice za podizanje svijesti o štednji vode. Vezano uz odvajanje otpada u uredu u kojemu ispitanici rade, rezultati pokazuju kako se najviše odvaja plastika (74,1 %). Slijede papir (60,3 %), staklo (24,1 %), električni i elektronički otpad (22,4 %), toneri (20,7 %), baterije (15,5 %) i biootpad (3,4 %). U 10,3 %

slučajeva odvaja se ostali otpad. Također, rezultati pokazuju kako se u 8,6 % slučajeva ne odvaja ništa od navedenog.

Više od polovice ispitanika (51,7 %) ispitanika ističe kako se u blizini njihovog ureda ne nalaze spremnici za reciklažni otpad, 36,2 % kako se nalaze, dok ih 13,8 % ne zna takvu informaciju. U nešto više od tri četvrtine udruga (75,9 %) ne koriste se usluge licenciranih i odgovarajućih organizacija za odlaganje štetnog i opasnog otpada.

Što se tiče svrhe recikliranja na poslu, u najvećoj se mjeri (77,6 %) ova aktivnost provodi radi očuvanja okoliša. Slijede smanjenje nereda (56,9 %), štednja novca (36,2 %), djelovanje u skladu sa suvremenim trendovima (22,4 %), ostalo (10,3 %) i izvršavanje naloga poslodavca (1,7 %). Vezano uz prakse koje se provode u udrugama, najzastupljenija (86,2 %) je praksa kupovine stvari koje su prijeko potrebne i odgovorno kupovanje kada je to moguće. Zatim slijede recikliranje, odnosno odlaganje predmeta poput papira, plastike i stakla u kantu za recikliranje (46,6 %), davanje prednosti višekratnim proizvodima u odnosu na jednokratne (43,1 %), smanjivanje količine otpada koji ide na odlagalište pronalaženjem alternativnih načina zbrinjavanja predmeta, primjerice tako da se daju nekome drugom ili poprave (41,4 %) i prenamjena predmeta umjesto bacanja (29,3 %). Polovica ispitanika (50 %) kupuje ekološki prihvatljive proizvode uvijek kada je to moguće, 34,5 % to čini ponekad i 13,8 % često, dok samo jedan ispitanik takvu kupnju ne obavlja nikad. Na radnom se mjestu od ekološki prihvatljivih ili zelenih proizvoda redovito najviše (70,7 %) koristi papir za printanje. Slijede kuverte (56,9 %), toaletni papir (55,2 %), u jednakom postotku (41,4 %) papirnati ručnici i višekratne vrećice, sredstva za čišćenje (36,2 %), olovke/kemijske olovke (29,3 %), USB stick-ovi (17,2 %), u jednakom postotku naljepnice i ostali predmeti (15,5 %) i čaj ili kava iz ekološkog uzgoja (5,2 %).

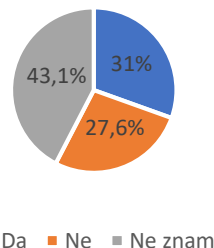
Vezano uz pojedinačne prakse, ispis (printanje) smanjuje se u 75,9 % slučajeva uvijek kada je moguće, 10,3 % često, 8,6 % ponekad i 5,2 % nikad. Kod ispisivanja/kopiranja dvostrano (dvije stranice na jedan list), 69 % ispitanika navedeno prakticira uvijek kada je moguće, 19 % često i 13,8 % ponekad. Vezano uz korištenje višekratnih tanjura, šalica i pribora za jelo za vrijeme boravka na poslu, pokazuje se kako se u 65,5 % slučajeva to čini uvijek kada je moguće, 22,4 % često, 12,1 % ponekad i 3,4 % nikad. Kod napuštanja ureda računalo se najčešće (77,6 %) isključuje uvijek kada je moguće, u 13,8 % slučajeva često, 8,6 % ponekad i 3,4 % nikad. Ostali se električni uređaji također najčešće (75,9 %) isključuju kada se ne koriste uvijek kada je moguće, zatim često (17,2 %), ponekad (8,6 %) i nikad (1,7 %). Kada nije potrebna, odnosno kada se ne boravi u prostoriji, rasvjeta se u 87,9 % slučajeva isključuje uvijek kada je moguće, 10,3 % često i 5,2 % ponekad, dok se prilagođavanje temperature grijanja uzimajući u obzir potrošnju energije provodi u 70,7 % slučajeva uvijek kada je moguće, 19 % često, 3,4 % ponekad i 8,6 % nikad.

Prilikom organiziranja događanja, u slučaju cateringa, pokazuje se kako se u najvećoj mjeri (51,7 %) ponekad pazi na smanjivanje ponude proizvoda životinjskog podrijetla. Na tu se stavku pozornost potpuno ne obraća u 37,9 % slučajeva, a obraća u 12,1 %. Prilikom organiziranja događanja, u slučaju cateringa, u 44,8 % slučajeva ponekad se osiguravaju vegetarijanski ili veganski obroci, u 31 % to se čini uvijek i u 25,9 % to se ne čini. Nešto više od tri petine ispitanika (60,3 %) ističe kako ponekad daju prednost lokalnim dobavljačima sa zelenim politikama, 29,3 % navodi kako se to čini u potpunosti, a 12,1 % kako se to ne čini. U 65,5 % slučajeva, pokazuju rezultati, prilikom organiziranja događanja odabiru se lokacije koje pružaju najbolji javni pristupačni prijevoz, u 31 % javni prijevoz nije pristupačan, a u 5,2 % takve se lokacije ne odabiru. Više od tri petine (63,8 %) ispitanika navodi kako se, kada je to moguće, nastoji koristiti alternativne mogućnosti održavanja sastanaka (video/telefonske konferencije) umjesto putovanja, u 31 % slučajeva to se čini ponekad i u 6,9 % to se ne čini. Pri kupnji novih proizvoda u 62,1 % slučajeva u obzir se uzima potrošnja energije i učinkovitost, u 31 % to se čini ponekad i u 8,6 % to se ne čini. Vezano uz servisiranje uredske opreme prema redovitom planu preporučenom od strane proizvođača, kako bi se osiguralo što dulje ispravno funkcioniranje i najviša moguća učinkovitost opreme, takva je praksa prisutna u 69 % slučajeva. Što se tiče korištenja pauze/stanke za vrijeme radnog vremena za odlazak u kratku šetnju ili neki drugi oblik tjelovježbe, najviše (51,7 %) ispitanika odgovorilo je kako navedeno prakticiraju ponekad. Često do toga dolazi u 13,8 % slučajeva, a nikad u 34,5 %.

Ispitanici su naveli kako zaposlenici ureda u kojemu rade u najvećoj mjeri (48,3 %) na posao dolaze osobnim automobilom, zatim u jednakom postotku pješice (37,9 %) i javnim prijevozom, biciklom i sl. (22,4 %) i na ostale načine (8,6 %). Nešto manje od polovice ispitanika (48,3 %) ima u blizini radnog mjesta mogućnost sigurnog ostavljanja bicikala, 41,4 % nema tu mogućnost, 8,6 % navodi kako nemaju, ali razmišljaju o tome, a 5,2 % kako nisu do sada o tome razmišljali. Vezano uz pitanje smatraju li da je primjena „zelene politike“ u radu udruga opće prihvaćena, najveći broj ispitanika (43,1 %) odgovorio je kako ne zna, 31 % se slaže, a 27,6 % se ne slaže.

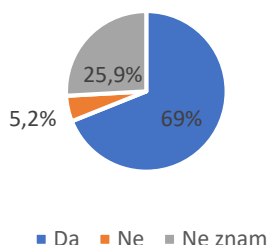
34. Smatrate li da je primjena "zelene politike" u radu udruga opće prihvaćena?

Vezano uz pitanje što bi djelovalo kao poticaj da se više razmišlja o okolišu u svakodnevnom radu, kao najzastupljeniji (56,9 %) odgovor ističe se kako bi to bili uvjeti u kojima bi recikliranje bilo jednostavnije. Slijede uvjeti u kojima bi navedena tema bila više zastupljena u medijima (39,7 %), postojanje više istraživanja o prednostima recikliranja (37,9 %), posjedovanje odgovarajuće opreme (31 %), veća podrška kolega (17,2 %), ostale okolnosti (12,1 %) i situacija u kojoj bi djeca/unuci uputili takvu zamolbu (6,9 %). Najveći broj (69 %) ispitanika smatra korisnim za rad u udrugama izdavanje priručnika o provođenju ekoloških i energetske učinku, 25,9 % izjasnilo se kako ne zna, dok ih 5,2 % navedeno ne smatra korisnim.

36. Smatrate li korisnim za rad u udrugama izdavanje priručnika o provođenju ekoloških i energetske učinku?

Konačno, vezano uz poznavanje europskih strategija održivog razvoja i inicijativa u tom pogledu, rezultati sugeriraju kako je najprepoznatljiviji (46,6 %) Program održivog razvoja do 2030., nakon čega slijede u jednakom postotku (15,5 %) Europski zeleni plan i Europski klimatski pakt: uključivanje građana, zajednica i organizacija u borbu protiv klimatskih promjena i izgradnju zelenije Europe, Europski propis o klimi (13,8 %), Akcijski plan za postizanje nulte stope onečišćenja (12,1 %), Strategija EU-a za biološku raznolikost do 2030. i Strategija „Od polja do stola“ (10,3 %), Akcijski plan za kružno gospodarstvo (8,6 %), u jednakom postotku (6,9 %) Prema održivoj Europi do 2030. i Ekološki akcijski plan, Europska industrijska strategija (5,2 %), u jednakom postotku (1,7 %) Novi europski Bauhaus i Strategija za održivu i pametnu mobilnost. Nešto više od jedne trećine (36,2 %) ispitanika odgovorilo je kako nisu upoznati s jednom od ponuđenih strategija i inicijativa.

Zaključak

Anketni upitnik „Imate li zeleni ured?“, proveden, u okviru Kampanje „Zazelenimo urede udruga osoba s invaliditetom“ kao segmenta Erasmus+ projekta Kreni na zeleno..., među udrugama osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji pokazao je kako ispitanici smatraju da se u udrugama pridaje mala važnost očuvanju okoliša/održivosti na poslu, odnosno da se razmišlja o okolišu, ali bi se moglo učiniti više – u Hrvatskoj nešto više od tri petine ispitanika ima takav stav, dok je u slučaju Srbije riječ o nešto više od tri četvrtine ispitanika. U gotovo jednakom postotku (93,4 %, odnosno 94,8 %) ispitanici u Hrvatskoj i u Srbiji smatraju kako bi općenito mogli učiniti više za okoliš. Da prostor za napredak u pogledu interne inicijative postoji pokazuju podaci o pisanim pravilima/smjernicama za smanjenje potrošnje energije promjenom ponašanja u udrugama – u Hrvatskoj se 86,8 % ispitanika izjasnilo kako takva pravila/smjernice ne postoje, dok je u Srbiji riječ o 79,3 % ispitanika. Između dviju država postoje određene razlike u pogledu odvajanja otpada u uredima. I dok se u udrugama u Hrvatskoj najviše odvaja papir, u slučaju Srbije radi se o plastici. Također, čini se kako je komunalna infrastruktura u okruženju povoljnija u Hrvatskoj, budući da 63,2 % ispitanika navodi da se u blizini njihovog ureda nalaze spremnici za reciklažni otpad (u slučaju Srbije to navodi 51,7 % ispitanika), kao i situacija glede korištenja usluga licenciranih i odgovarajućih organizacija za odlaganje štetnog i opasnog otpada u udrugama – u Hrvatskoj se u 52,6 % udruga koriste takve usluge, dok se u Srbiji u 75,9 % udruga ne koriste.

I u Hrvatskoj i u Srbiji dvije su dominantne svrhe recikliranja na poslu očuvanje okoliša i smanjenje nereda. Vezano uz prakse koje se provode u udrugama, u Hrvatskoj je najzastupljenija (89,5 %) praksa recikliranja, odnosno odlaganja predmeta poput papira, plastike i stakla u kantu za recikliranje, dok je u Srbiji to praksa kupovine stvari koje su prijeko potrebne i odgovorno kupovanje kada je to moguće (86,2 %). Na radnom se mjestu od ekološki prihvatljivih ili zelenih proizvoda u obje države redovito najviše koristi papir za printanje, a podjednak broj ispitanika (u Hrvatskoj 52,6 % i u Srbiji 50 %) kupuje ekološki prihvatljive proizvode uvijek kada je to moguće. Riječ je o pojedincima koji bi u svakom slučaju u budućnosti mogli djelovati kao popularizatori ovakve osviještene prakse među svojim kolegama, ali i šire. U Srbiji se, kada je to moguće, u većoj mjeri nastoje koristiti alternativne mogućnosti održavanja sastanaka (video/telefonske konferencije), dok se u Hrvatskoj u većoj mjeri pri kupnji novih proizvoda u obzir uzima potrošnja energije i učinkovitost. U obje su

zemlje ispitanici naveli kako zaposlenici ureda u kojemu rade u najvećoj mjeri na posao dolaze osobnim automobilom, što iz perspektive brige za okoliš sigurno ne može biti zadovoljavajući nalaz. Što se tiče pitanja smatraju li da je primjena „zelene politike“ u radu udruga opće prihvaćena, najveći broj ispitanika (43,1 % u Srbiji i 42,1 % u Hrvatskoj) ne zna, što je rezultat koji ukazuje na potrebu za većim angažmanom upravljačkih struktura udruga u tom pogledu.

Vezano uz pitanje što bi djelovalo kao poticaj da se više razmišlja o okolišu u svakodnevnom radu, kao najzastupljeniji odgovor (52,6 % u Hrvatskoj i 56,9 % u Srbiji) ističe se kako bi to bili uvjeti u kojima bi recikliranje bilo jednostavnije. Gotovo identičan postotak ispitanika (69,3 % u Hrvatskoj i 69 % u Srbiji) smatra korisnim za rad u udrugama izdavanje priručnika o provođenju ekoloških i energetske učinku. U obje je države najprepoznatljivija europska strategija ili inicijativa održivog razvoja Program održivog razvoja do 2030. Što se tiče najmanje prepoznate, u Hrvatskoj je to Europska industrijska strategija, dok su u Srbiji u jednakom postotku Novi europski Bauhaus i Strategija za održivu i pametnu mobilnost. Nešto više od jedne petine (21,1 %) ispitanika u Hrvatskoj i jedne trećine (36,2 %) u Srbiji odgovorilo je kako nisu upoznati s jednom od ponuđenih strategija i inicijativa, što znači kako bi svakako bilo korisno dodatno poraditi na vidljivosti ovih relevantnih smjernica koje mogu poslužiti kao poticaj za promjenom ponašanja u željenom, „zelenijem“ smjeru.

Ova Anketa provedena je uz financijsku potporu Europske komisije. Ona izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom pri uporabi informacija koje se u njoj nalaze.